

*Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon
Esimees*

25.10.2023

Irene Tinagli
Esimees
Majandus- ja rahanduskomisjon
BRÜSSEL

Teema: arvamus konkurentsipoliitika 2023. aasta aruande kohta (2023/2077(INI))

Austatud esimees

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile tehti kõnealuse menetluse raames ülesandeks esitada arvamus Teie komisjonile. Komisjon otsustas 23. mai 2023. aasta koosolekul esitada arvamuse kirja vormis.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon arutas küsimust oma 25. oktoobri 2022. aasta koosolekul. Sellel koosolekul¹ otsustas komisjon paluda vastutaval majandus- ja rahanduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud.

Lugupidamisega

Anna Cavazzini

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: Anna Cavazzini (esimees), Andrus Ansip (aseesimees), Maria Grapini (aseesimees), Alex Agius Saliba, Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Deirdre Clune, Geoffroy Didier, Malte Gallée, Claude Gruffat, Svenja Hahn, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Catharina Rinzema, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Dominik Tarczyński, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann, Stéphanie Yon-Courtin, Eric Minardi (koduorra artikli 209 lõige 7 kohaselt).

ETTEPANEKUD

1. tuletab meelde konkurentsipoliitika ja siseturu vahelist lahutamatu seost, mis tuleneb ELi konkurentsipoliitikat reguleerivate aluslepingu artiklite (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 101 ja 102) tekstist endast; väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon on oma seadusandlikus ja poliitilises töös tunnistanud vajadust integreerida konkurentsipoliitika selle aluseks olevate siseturu eesmärkidega; märgib sellega seoses, et juhtiva asepresidendi Vestageri eessõna komisjoni 2022. aasta konkurentsiaruandele (COM(2023) 184) algab ühtse turu 30. aastapäevast;
2. tuletab lisaks meelde konkurentsipoliitika põhjanevat suunitlust ühtse turu tugevdamisele ja ettevõtjate võimestamisele, et edendada rohe- ja digipööret; tuletab meelde, et konkurentsipoliitika eesmärk on säilitada vaba, õiglase ja tulemusliku konkurentsiga avatud turumajandus, mis soodustab ressursside tõhusat jaotamist, et suurendada tarbijate heaolu mitte ainult taskukohaste hindade pakkumise ning uuenduslike ja säästvamate toodete ja teenuste suurema valiku, vaid ka kvaliteetsema tootmise kaudu, tagades tarbijakaitse kõrge taseme;
3. juhib tähelepanu vajadusele tegeleda tõhusalt turumoonutustega ja suurendada konkurentsi, kõrvaldades olemasolevad põhjendamatud regulatiivsed tõkked ja vähendades tarbetut halduskoormust, et hõlbustada uute konkurentide turuletulekut; rõhutab, et suurenenud konkurents tooteturul koos põhjendamatute regulatiivsete tõkete kõrvaldamisega vähendab kasumimarginaale ja hinnataset;
4. on seisukohal, et konkurentsieeskirjad peaksid olema kooskõlas kestliku ja õiglase ülemineku üldeesmärkidega, sealhulgas toetades Euroopa roheline kokkuleppe ja Pariisi kliimakokkuleppe eesmärke;
5. tuletab meelde digiturgude määruse¹ ja digiteenuste määruse² hiljutist vastuvõtmist, mis on oluline samm ühtlustatud, õiglase ja konkurentsivõimelise digitaalse ühtse turu väljakujundamisel;
6. kordab vajadust digiturgude õigusakti täieliku ja õigeaegse rakendamise järele, et kasutada ära võimalused, mida avatud turud võivad pakkuda ettevõtjatele ja tarbijatele; julgustab sellega seoses komisjoni pöörama erilist tähelepanu artikli 7 kohaste pääsuvalitsejate koostalitlusvõime alaste kohustuste täielikule ja õigeaegsele jõustamisele, sealhulgas võimalusele laiendada selle sätte kohaldamisala sotsiaalvõrgustike teenustele, nagu on ette nähtud digiturgude määruse läbivaatamisklauslis; ootab pääsuvalitsejate määramise protsessi läbipaistvat ja edukat lõpuleviimist mitte ainult artikli 3 lõikes 2 sätestatud kvantitatiivsete kriteeriumide alusel, vaid ka artikli 3 lõikes 8 sätestatud kvalitatiivse hinnangu alusel;
7. kutsub komisjoni üles kavandama juba praegu digiturgude määruse artikli 19 kohase turu-uuringu algatamist, et uurida, kas digisektoris on uusi teenuseid, mis tuleks lisada digiturgude määruse artikli 2 lõike 2 loetellu, võttes arvesse viimaseid tehnoloogilisi arenguid; julgustab komisjoni võtma peagi vastu delegeeritud õigusakte, et laiendada kohaldamise korda või täpsustada artiklites 5, 6 ja 7 sätestatud kohustuste täitmise korda, nagu on sätestatud

¹ Määrus (EL) 2022/1925.

² Määrus (EL) 2022/2065.

digiturgude määruse artiklis 12, võttes arvesse ka viimase aasta jooksul korraldatud seminaridest saadud kogemusi;

8. tunnustab sellega seoses komisjoni seni tehtud märkimisväärset tööd rakendamiseks vajalike vahendite eraldamisel; rõhutab siiski, et komisjon peab kiiresti kasutama võimalikult palju rahalisi ja inimressursse, et tagada digiturgude määruse edukas rakendamine;

9. väljendab heameelt selle üle, et hiljuti võeti vastu delegeeritud õigusakt, milles määratakse kindlaks digiteenuste määruse kohased väga suured digiplatvormid ja väga suured otsingumootorid; rõhutab, et sellised platvormid ja otsingumootorid peavad tuvastama, analüüsima ja hindama süsteemseid riske ning kehtestama tõhusad leevendusmeetmed; julgustab komisjoni pöörama erilist tähelepanu nende nõuete jõustamisele koos digiteenuste määruse kui terviku jõustamisega;

10. rõhutab, et komisjon peab jätkama põhimõttelise lähenemisviisina digitaalse ühtse turuga seotud konkurentsieeskirjade aktiivse jõustamise poliitikat, mis on äärmiselt oluline selleks, et tarbijad tunneksid selliste oluliste turgude eeliseid suurema valiku ja madalamate hindade näol ning ettevõtete konkurentsivõime suurendamisel; väljendab sellega seoses heameelt selle üle, et komisjon on viimastel aastatel tegelenud aktiivselt mitme digiturgude osalejaga, kuigi mõnikord võtab otsustusprotsess nii uute uurimiste algatamiseks kui ka avatud uurimiste lõpetamiseks liiga kaua aega; nõuab konkurentsieeskirjade sellise jõulise ja erapooletu jõustamise jätkamist ning algatatud täitemenetluste võimalikult kiiret lõpuleviimist, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi täielikule säilitamisele ELi digiturgudel;

11. rõhutab samuti, et komisjon peab koordineerima oma käimasolevat jõustamist seoses digiturgudega vastavalt aluslepingus sätestatud traditsioonilistele konkurentsieeskirjadele, s.o Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 101 ja 102, mis kujutavad endast järeltäitmist, kusjuures eelnev jõustamine samade turgude suhtes on praegu võimalik digiturgude määruse alusel, eriti nendes turuvaldkondades, mis ei kuulu (veel) määruse kohaldamisalasse; nõuab, et komisjon oleks sellega seoses valvas seoses erinevate jõustamisviiside õiguslike tagajärgedega ning tagaks oma lähenemisviisi sidususe seoses poliitiliste tulemuste ja jõustamise tugevusega kõigis valdkondades;

12. kutsub komisjoni üles tugevdama ühinemiskontrolli eeskirju, mis käsitlevad nn ülimat omandamist, et tagada Euroopa VKEdele ja majandusele tervikuna võrdsed tingimused; lisab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata koondumisest tuleneva andmete koondumise mõjule eraelu puutumatusse ja andmekaitsele; nõuab tungival, et komisjon võtaks digiturgude ja võimupositsioonide määratlemisel arvesse eespool nimetatud tegureid ja mitterahalisi tegureid;

13. kordab lisaks üleskutset komisjonile jätkata piiriüleste internetimüükide puhul õigustamatu asukohapõhise ja muude piiramiste jälgimist ja kõrvaldamist, lähtudes kesksest tarbijasõbralikust lähenemisviisist, mis võimaldab tarbijatele kogu ELis ligipääsu suuremale toote- ja teenusevalikule;

14. väljendab heameelt uue lähenemisviisi üle viimaste monopolidevastaste juhtumite puhul, kus komisjon näeb esimest korda ja teatavatel tingimustel ette struktuursete parandusmeetmete kehtestamise konkurentsivastase tegevuse peatamiseks, eriti kui sama ettevõtja on aastate jooksul kõnealust konkurentsivastast tegevust teistes turusegmentides korranud; julgustab sellega seoses komisjoni jätkama selles suunas tõhusat konkurentsieeskirjade täitmist

järeelkontrolli;

15. kordab üleskutset komisjonile tegeleda territoriaalsete tarnepiirangute konkurentsivastase mõjuga, et tagada täielikult toimiv ühtne turg ja kasutada ära selle võimalik kasu tarbijatele; kordab, et sellised piirangud võivad esineda eri kujul, näiteks võidakse keelduda tarnimast teatavaid tooteid või teenuseid, ähvardada katkestada teatavale turustajale suunatud tarned, piirata müügile jõudvaid koguseid, eristada seletamatult tootevalikut ja hindu ELi liikmesriikides või piirata keelevelikuid toote pakendil; tuletab meelde, et toodete diferentseerimine ja hinnadiskrimineerimine ei kujuta endast automaatselt territoriaalseid tarnepiiranguid ning kui need on kooskõlas kohaldatava liidu õigusega, võivad need põhineda mõistlikel ja põhjendatud tavadel või äriotsustel;

16. tuletab üldiselt meelde vajadust eraldada igal aastal ja pidevalt piisavalt avaliku sektori vahendeid ja tagada juurdepääs taskukohasele erasektori rahastamisele, et tagada ühtse turu programmi³, sealhulgas selle konkurentsipoliitika komponendi eesmärkide täitmine, nimelt siseturu toimimise parandamine ning kodanike, tarbijate ja ettevõtjate, eelkõige VKEde kaitsmine ja võimestamine;

17. märgib, et 2022. aasta märtsis võttis komisjon vastu ajutise kriisiraamistiku, mida on nüüd pikendatud 2023. aasta lõpuni, et vähendada Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivset sotsiaalset ja majanduslikku mõju ELile; kutsus komisjoni üles jälgima tähelepanelikult kõiki selles valdkonnas toimuvaid arenguid ja hindama, kas riigiabi eeskirjades on vaja teha täiendavaid ajutisi muudatusi, tagades samal ajal, et need ajutised meetmed ei tekitaks siseturul püsivaid moonutusi;

18. märgib, et nagu komisjon tunnistab, nõuab 2030. aasta heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamiseks vajalikus mahus investeringute mobiliseerimine teatavatel asjakohastel juhtudel riigiabi andmist; kutsus seetõttu komisjoni üles viima riigiabi eeskirjad vastavusse ELi püüdega vähendada CO₂ heidet, seda eriti energiasüsteemi ümberkujundamises; taunib asjaolu, et üldjuhul ei kaasne riigiabi heakskiiduga keskkonnanahoidlikkuse tingimusi; nõuab, et riigiabi eeskirjad viidaks kooskõlla kestliku ja õiglase ülemineku üldiste eesmärkidega;

19. rõhutab, et konkurentsieeskirjad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste valdkonnas peaksid kaitsma kodanike juurdepääsu põhilistele avalikele teenustele; tuletab meelde vajadust paremini suunatud riigiabi järele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste valdkonnas, sealhulgas energeetika, transpordi, telekommunikatsiooni, tervishoiu ja elamumajanduse jaoks;

³ Määrus (EL) 2021/690.